

LESAKAKO OLENTZERO

<https://www.youtube.com/watch?v=UgwxP2oj010>

kanta: Olentzero joan zaigu

Olentzero joan zaigu

Olentzero joan zaigu
mendira lanera
intentzioarekin
ikatz egitera.

Aditu duanian
jesus jaio dala
lasterka etorri da
berri ematera.

Horra, Horra,
gure Olentzero
pipa hortzian duela
eserita dago.

Kapoiak ere baitu
arrautzatxuekin
bihar meriendatzeko
botila arduakin.

Olentzero buru handia
entendimentuz jantzia
bart arratsean
edan omen du
hamar arruko zahagia.

Bai urde tripa handia
trala larala trala larala
bai urde tripa handia

Noiz ospatzen da?

Lesakako Olentzero eguna urtero ospatzen da abenduaren 24tik 25era, Gabon egunean. Ospakizuna bi zatitan banatzen da, goizean «Olentzero eta Jaiotza Lehiaketa» eta arratsaldean Olentzero lehiaketaren irabazlearen desfilea.

Jatorria

Aditu askoren eta teoria edo hipotesi desberdinen arabera, Olentzeroren tradizioaren jatorria Lesakako herrian dago, eta handik Nafarroako eta Euskal Herriko herri askotara zabaltzen joan zen, tradizioa noiz hasi zen zehazteko data zehatzik ez dagoen arren.

Olentzerok mendian bizi eta ikatza egiten duen ikazkin bat irudikatzen du. Lesakan, zehazki, Ikatzulo inguruan, haize ola bat (haize-burdinola) zegoen lekuan, ikazkinek lan egiten zuten tximiniak ziren haize-olatuak, eta mendi lepoetan jartzen ziren, errekontza hobetzeko eta burdinolaren tenperatura handitzeko.

Ez dago data zehatzik Lesakako Olentzeroren jatorria aitortzeko, baina nabarmentzekoa da 1927an Marcial Maciciorrek dokumentu batean lastozko monigote bat dela esaten duela, prozesioan bedeinkazioak emanaz eramaten dena eta, azkenean, plazan erretzen dena.

Lesakako Olentzeroen eta Jaiotzen Lehiaketa ospetsuari dagokionez, 1950. urtean antolatu zen ofizialki lehen aldiz, nahiz eta askoz lehenago egin zen modu ez ofizialean.

Lehiaketaren nondik norakoak

Urtero egiten da Olentzero Lehiaketa abenduaren 24 eguerdian, Plaza Zaharrean. Bertan, adinaren araberrako hainbat kategoriak parte hartzen dute. 10 urtera artekoak, 11 urtetik 15era bitartekoak eta 16 urtetik gorakoak; sariak gazteenetik zaharreneira bitartekoak dira.

Lehiaketan zehar, Olentzeroren irudia daramaten gazteek bi abesti abestu behar dituzte (bata derrigorrezkoa «Olentzero Buru Haundia» eta bestea librea) pertsonaia bizkar gainean mantentzen duten bitartean. Taldeek gutxienez 6 pertsonaz osatuta egon behar dute eta arropa tipikoak eramane behar dituzte. Saria lortzeko Olentzero bera, janzkera eta abesti librea baloratzen dira. Aurretik Jaiotza Lehiaketa egiten da dinamika berarekin, taldeek jaiotzak aurkezten dituzte eta bi abesti abesten dituzte. Arratsaldean, irabazle suertatu den taldearen Olentzero kalejiran edo desfilean ateratzen da Lesakako kaleetatik, Musika Bandak lagunduta.

Lesakako Olentzero: bitxikeriak

Bitxikeria gisa, aipatu behar da gaur egun Olentzeroen Lehiaketan tamaina eta pisu handiko pertsonaiak eta egiturak ateratzen direla, 500 kilo ingurukoak.

Beste datu bat da taldeek lehiaketan parte hartzeko sortu duten Olentzerorekin kantatu behar dutela.